

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорти (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

6.Швай Р.І. Психологія та педагогіка творчості: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 200 с.

Євгенія ТЯГНИРЯДНО

кандидат педагогічних наук, професорка кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ, Одеса, Україна

Катерина НОЗДРОВА

здобувач вищої освіти, спеціальності 081«Право» інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ, Одеса, Україна

**ФОРМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ ЗА
УМОВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

Розбудова інформаційного суспільства вимагає вирішення низки соціальних, організаційних, юридичних та інших проблем, пов'язаних із впровадженням нових інформаційних технологій. Сучасні інформаційні технології стали причиною не тільки прогресу суспільства, але і сприяли виникненню й розвитку деяких негативних процесів, зокрема, появи однієї з нових форм злочинності у сфері інформаційних технологій. Комплексного вирішення потребує також правове виховання молоді та студентів щодо основних правил поведінки в інформаційному просторі. Щодо вирішення цієї проблеми важливою є діяльність навчальних закладів, які повинні брати активну участь у правовому вихованні студентів [6].

У кожний конкретно-історичний період культура певного соціального середовища накладає глибокий відбиток на стан правосвідомості населення. Панівні в суспільстві

моральні установки, норми, провідний психологічний настрій суспільства, будучи залежним від економічних і політичних чинників, визначає спрямованість і темпи формування правосвідомості населення. Правосвідомість базується на таких соціальних цінностях, як патріотизм, громадянський обов'язок, відповідальність тощо.

Поряд із зазначеним, ситуаційний підхід до формування інформаційного законодавства України викликав ряд проблем щодо правового регулювання інформаційних відносин [4].

Питання правового виховання досліджувалося багатьма науковцями, а саме такими як: В. Бабкін, О. Гранін, В. Гойман, С. Гусарев, Д. Керімов, М. Козюбра, В. Копейчиков, О. Лукашева, П. Недбайло, Є. Назаренко, О.Слюсаренко, О. Тихомиров, О. Шмоткін тощо.

На сучасному етапі розвитку вітчизняної юридичної науки проблемами правового виховання займаються такі вчені-юристи, як Д. Бочаров, Л. Марченко, С. Матвеев, В. Тацій тощо.

Загальні цілі правового виховання майбутніх фахівців такі: розвиток професійних інтересів у процесі сприйняття правової інформації, розвиток моральної і правової культури; виховання громадянської відповідальності, відданості гуманістичним і демократичним цінностям, освоєння знань, про механізми реалізації та захисту прав людини і громадянина [4]. У процесі правового виховання акцент робиться на виробленні правильного розуміння принципів і норм права в інформаційному просторі, уміння давати адекватну реальності соціально-політичну і юридичну оцінку різним фактам, ситуацій і суперечностей, особливо тим, з якими особи, яких виховують, зустрічаються у професійній діяльності.

До основних форм правового виховання належать такі: **правове навчання, правова пропаганда, юридична практика, безпосередня реалізація права і самовиховання.**

В основі застосування всіх зазначених форм покладене здійснення правової інформованості, що передбачає передачу, сприйняття, перетворення й використання інформації про право і практику її реалізації.

Особливе місце тут посідає проблема «правового мінімуму», обов'язкового рівня правових знань (рівня правової обізнаності), яким повинен володіти кожен громадянин суспільства, незалежно від його соціального статусу [3].

Метою **правового навчання** є формування теоретичної основи правової свідомості і правової культури, забезпечення необхідного рівня систематизації знань про право, розвиток правових інтересів, почуттів, правового мислення, формування наукового правового світогляду [5]. Важливо, щоб процес правового навчання будувався не на механічному запам'ятовуванні юридичних норм і статей законів, а на глибокому проникненні в суть самого права. Тому, в першу чергу, необхідно звертати увагу на теоретичні аспекти права, а лише потім говорити про його практичне значення. У зв'язку з цим актуалізується вивчення синтезуючих або теоретико-історичних правових дисциплін (теорія держави і права, юридична деонтологія, зарубіжна і вітчизняна історія держави і права). Подібний підхід сприятиме більш глибокому розумінню суті правових явищ, умінню їх оцінювати і приймати правомірні рішення, формуванню високого рівня правосвідомості і правової культури населення [4].

Правове навчання може бути виражене у проведенні лекцій, бесід, доповідей з правових питань, на курсах підготовки (перепідготовки) та підвищення кваліфікації; цілеспрямованому інформуванні населення про всі зміни в законодавстві; організації тематичних лекторіїв правових знань тощо.

З метою підвищення ефективності правового навчання слід використовувати сучасні технічні засоби навчання:

мультимедіа проектори та інтерактивні дошки; матеріали, підготовлені у вигляді презентацій. Важливе значення мають відеофільми на правову тематику.

Правове виховання пов'язане не лише з організацією правового навчання, але й з впровадженням заходів щодо **пропаганди права**. Правова пропаганда не має тієї системності, яка є властивою правовому навчанню, але, з іншого боку, правова пропаганда характеризується доступністю практично необмеженому числу індивідів.

Серед використовуваних форм пропаганди слід виокремити організацію зустрічей з юристами, проведення вечорів питань і відповідей, юридичні консультації; організацію перегляду випусків теленовин; обладнання в куточків правових знань; ведення у періодичному друці рубрик щодо правового навчання й правового виховання [5].

Істотну дію на формування правової культури чинить **юридична практика**. Юридична практика, як форма правового виховання, сприяє передачі юридичної інформації, знань за допомогою участі людей у процесі насамперед правозастосовній діяльності (судів, правоохоронних органів та інших органів держави). Особливо значущу роль у правовому вихованні відіграють судова практика і діяльність судової системи в цілому, яка повинна бути реальним правосуддям. Ще Ш. Л. Монтеск'є писав, що для людства немає нічого важливішого, ніж правосуддя [1]. Тому виховання пошани до суду і розуміння необхідності вирішувати конфліктні ситуації в суді є необхідним компонентом у системі правового виховання.

Досвід спілкування з представниками інших країн збагачує світогляд українців, впливає на формування у них установок правомірної поведінки, підвищує рівень правової культури. Нині на перший план виходить самостійне вивчення права, оскільки успіх пізнавальної діяльності значною мірою

залежить від уміння суб'єкта систематично працювати над собою.

Самовиховання - не лише неодмінна умова вдосконалення особи, але й важливий елемент у системі правового виховання. Під правовим самовихованням розуміють свідому цілеспрямовану діяльність особи, спрямовану на формування і розвиток правових знань, навичок і умінь, що відповідають правовим потребам суспільства і характеру службової діяльності [3]. Його спрямовано на вироблення звички самостійно оцінювати свою поведінку, порівнювати її з еталонним. Соціальна цінність самовиховання в системі правового виховання полягає у тому, що завдяки йому індивід прагне не допустити порушення правових приписів, придбаває соціально корисні орієнтації, підвищує рівень правосвідомості і правової культури, виробляє звичку правомірної поведінки [6].

Змістовна сторона процесу самовиховання включає такі аспекти розвитку особистості, як: світоглядний, моральний, правовий, естетичний і фізичний [3]. Правовий аспект вимагає внутрішньої напруги щодо формування специфічних якостей і пов'язаний із становленням правових навичок, переконань і звичок правомірної поведінки. Самовиховання здійснюється за допомогою різних методів. До найбільш загальних методів самовиховання слід віднести самоосвіту, самоорганізацію життя і діяльності, самоаналіз, самозвіт.

Висновки. Проведений аналіз показав, що традиційні форми правового виховання це: правове навчання, правова пропаганда, юридична практика, безпосередня реалізація права й самовиховання не втратили на сучасному етапі свого виховного значення, але їх використання буде ефективним лише за умови здійснення комплексу заходів, у тому числі матеріального плану. Безпосередньою метою правового виховання слід вважати накопичення базових правових знань, а

кінцевою метою - підвищення їх рівня, правосвідомості та правової культури.

Література

1. Калиновський Ю. Ю. Правове виховання як засіб подолання правового нігілізму в українському суспільстві // *Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого*. Сер.: Філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. праць. 2011. Вип. 10. С. 234-239.
2. Мануйлов Є. М. Формування особистості майбутнього фахівця права // *Вибрані праці: статті, матеріали конференцій, «круглих столів» (2006-2011)*. Харків : Право, 2011. 216 с.
3. Марущак А. І. Інформаційне право : навч. посіб. Київ: КНТ, 2017. 532 с.
4. Романова І. А. Роль активних методів навчання у формуванні правової свідомості студентів // *Проблеми розробки і впровадження модульної системи професійного навчання* : зб. наук. пр. Київ : Науковий світ, 2011. С. 309 - 316.
5. Требін М. П. Правова вихованість - основа демократичного, правового розвитку українського суспільства // *Проблеми законності*. 2009. № 103. С. 216 - 221.
6. Шефель С. В. Правове виховання як мета й умова концептуального оновлення структури правової культури // *Проблеми законності*: зб. наук. праць. 2009. Вип. 103. С. 250-255.